

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 21

Засновано у 2015 році

Рівне – 2025

УДК 37 : 005.591.61 -66
I – 66

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип.21. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, К. М. Павелків, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2025. 218 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, проректор з інноваційної діяльності і міжнародного співробітництва Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Павелків Катерина Миколаївна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Gluchman Vasil, PhD, професор філософії та етики факультету мистецтв Пряшівського університету (Словаччина);

Грицай Н. Б., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій, Українська наукова діаспора у Франції (Франція-Україна);

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Pelekh Yurii, доктор габілітований, професор, професор кафедри досліджень школи і медіа факультету педагогіки і філософії Жешувського університету (Республіка Польща);

Pobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Ігнатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Sirojć Zdzisław (Сіройц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіка, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Бричок С. Б., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Rebisz Sławomir, доктор освітнього менеджменту, доцент, доцент кафедри досліджень школи і медіа факультету педагогіки і філософії, Жешувський університет (Польща);

Шліхта Г. О., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри цифрових технологій та методики навчання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Баляр А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 29 травня 2025 р.).

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

ЗМІСТ

Петренко О., Пустовіт Г., Баліка Л. Загальна і професійна складові освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії: досвід і перспективи	5
Пустовіт Г., Саранчук Д. Проблеми міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти	22
Лісова С., Дупак Н. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів технологій у процесі застосування моделі змішаного навчання в системі вищої освіти	32
Mykhalchuk N., Ivashkevych E., Karlova T., Bihunov D. Argumentative and scientific discourse and their innovative implementation into studying english in higher school	42
Skubisz J. Wpływ mediów społecznościowych na (nie)bezpieczeństwo pedagogiczne	54
Ваклюк А., Шалівська Ю., Поліщук І. Педагогічні підходи до виховання емпатії в учнів як базової якості міжособистісних взаємин в освітньому просторі	65
Вєтрова І., Потапчук С. Труднощі впровадження навчальної автономії на уроці англійської мови в українських школах	75
Вільхова О., Рагуліна М. Професійна майстерність вихователя у процесі формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку	86
Гринькова Н., Стельмашук Ж. Педагогічні умови формування емоційно-естетичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів	96
Гудовсек О. Педагогічна підготовка фахівців мистецького профілю: системний підхід	103
Moroz L., Kovaliuk V., Michuda N., Kralia I. Modern requirements for language education	115
Петренко І. Основні інтернет-ресурси забезпечення організації виховної роботи в НУШ	123
Петренко С. Методологія та логіка експериментальної роботи з вивчення рівня сформованості професійної компетентності ІТ-фахівців	133
Романюк С., Трофімчук В. Особливості навчання термінології на заняттях іноземної мови на немовних спеціальностях закладів вищої освіти	142
Сілков В., Сілкова Е. Формування почуття патріотизму та любові до Батьківщини з допомогою текстових задач НУШ	149
Троценко В., Сембрат С., Кривенко Ю., Кривенко Р. Рухливі ігри з елементами спортивних ігор в системі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури	160
Fedoryshyn O., Stanislavchuk N. HEARING VS LISTENING “We are interested in others when they are interested in us” Publilius Syrus, Roman poet	171
Ціпан Т. Батьківський контроль як ефективний засіб формування в дітей молодшого шкільного віку культури безпечної поведінки в інтернет-просторі	182
Доробки молодих науковців	
Капральцев Д. Роль творчого потенціалу у підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації	192
Люд Шаньнань. Експериментальне дослідження сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців музичного мистецтва в умовах інтернаціоналізованого освітнього простору	202

Дмитро КАПРАЛЬЦЕВ

здобувач PhD

зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна

ORCID: 0009-0006-2505-1172

e-mail: kapraltsev.dmytro24@rshu.edu.ua

РОЛЬ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА, РЕСТАВРАЦІЇ

Анотація. Доведено, що творчий потенціал відіграє визначальну роль у підготовці бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, й тому має бути пріоритетним напрямом у процесі формування їх фахових компетентностей.

Відзначено, що проблема творчого потенціалу залишається актуальною упродовж усього історичного розвитку та привертає увагу філософів, психологів і педагогів. Творчість розглядається науковцями як провідний чинник особистісного становлення, адже її результати вирізняються оригінальністю та індивідуальністю, що є особливо важливим для майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації.

Уточнено сутність поняття «творчий потенціал особистості», що трактується як комплекс інтелектуальних, психологічних і когнітивних характеристик, охоплює здібності, знання та внутрішні ресурси, які сприяють розвитку творчої уяви, аналітичного мислення, нестандартного підходу до вирішення завдань і здатності до інноваційної діяльності.

З'ясовано, що творчий потенціал особливо важливий для формування професійної майстерності майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації. Отже, в процесі професійного навчання мають бути передбачені необхідні умови для його розвитку.

Зосереджено увагу на тому, що професійна підготовка майбутніх фахівців мистецької галузі має відповідати вимогам їхньої майбутньої професійної діяльності та сприяти розвитку творчого потенціалу, яка передбачає не лише оволодіння загальними основами образотворчого мистецтва, а й глибоке розуміння матеріалів, технологій художньої обробки та їхніх структурних особливостей, що сприятиме формуванню загальних та фахових компетентностей.

Ключові слова: творчість, творчий потенціал, майбутні бакалаври образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, підготовка майбутніх бакалаврів.

Постановка проблеми. Зміни, які відбуваються в сучасному соціумі, культурі й економіці, зумовлюють нові вимоги до майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації. Це стосується як рівня їхньої професійної компетентності, так і розвитку особистісних якостей, що сприяють ефективному виконанню професійних завдань. Особливе значення при цьому має творчий потенціал, який відіграє ключову роль у професійній діяльності художників-виконавців та викладачів мистецьких дисциплін, і потребує цілеспрямованого розвитку в процесі підготовки фахових компетентностей.

Аналіз наукових досліджень з проблеми. Роль творчого потенціалу у підготовці майбутніх фахівців мистецького напрямку є предметом дослідження як українських, так і зарубіжних науковців. Дослідники акцентують увагу на важливості розвитку креативності, інноваційного мислення та художньої самореалізації здобувачів освіти у процесі професійної підготовки. Зокрема, українські дослідники Л. Богайчук, З. Борисюк, Н. Полтанець, І. Грабовська, Т. Руденко, Г. Костроміна, С. Бабіна досліджували роль сучасного художнього текстилю як інноваційного засобу у формуванні творчої компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва; педагогічні умови підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців образотворчого мистецтва; використання інноваційних технологій у вищій освіті для розвитку творчого потенціалу здобувачів вищої освіти. Зарубіжні дослідники М. Саманієго, Н. Уска, Х. Сальгуєро, В. Кеведо, А. Мунтяну та інші аналізують ефективність та важливість креативної освіти у підготовці майбутніх фахівців у галузі творчих мистецтв; розглядають роль креативного мислення в освіті з мистецтва та дизайну, наголошують, що розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти відбувається через активну інтеграцію креативних педагогічних підходів, що сприяє їхньому особистісному зростанню; аналізують ефективність та важливість креативної освіти у підготовці майбутніх фахівців у галузі творчих мистецтв; підкреслюють значення взаємодії мистецтв та творчості в освітньому процесі (Samaniego, Usca, Salguer, Quevedo, 2024; Полтанець, 2019; Грабовська, 2018; Руденко, Костроміна, Бабіна, 2022; Munteanu, Ivanov, 2022).

Мета статті – здійснити аналіз творчого потенціалу у підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині активно відбуваються інноваційні процеси, спрямовані на модернізацію системи освіти. Це й різні варіації програм, використання можливостей теорії та практики задля підвищення ефективності освіти та освітніх технологій. Будь-які інновації в освіті завжди мають упроваджуватися, орієнтуючись на розвиток

творчого потенціалу майбутніх фахівців, зокрема бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації.

У формуванні активної творчої особистості особливе місце посідає заклад вищої освіти, в якому формуються визначальні компетентності майбутніх фахівців. Варто відзначити, що розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти, зокрема бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації, є актуальною педагогічною проблемою, що має фундаментальне значення в контексті сучасної освіти. Це обґрунтовується тим, що творчий розвиток впливає суто з конститутивних передумов формування усвідомленого та практично орієнтованого освітнього процесу.

Проблема розвитку творчого потенціалу та самореалізації майбутніх фахівців є предметом численних наукових розвідок, однак досі не знайдено остаточного рішення. Це зумовлено тим, що творчість є індивідуальним явищем, і важко визначити єдине правильне рішення для кожної людини. Творчість відображає глибину особистості, унікальне сприйняття світу та уявлення про майбутнє.

Варто відзначити, що проблема творчого потенціалу була актуальна в усі часи і розглядається філософами, психологами та педагогами. Дослідники визначають творчість як ключовий механізм особистісного розвитку, оскільки результати творчої діяльності вирізняються своєю унікальністю та неповторністю, особливо майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації.

В. Ковальчук вважає, що творчість повинна бути невід'ємною складовою освітнього процесу, адже виховний потенціал творчості полягає в її здатності одночасно впливати на інтелект і почуття, сприяючи розвитку емоційно-моральної сфери особистості та роблячи процес освіти більш гуманним (Ковальчук, 2004).

Поняття «творчий потенціал» аналізують як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники. Американська психологиня Т. Амабіле розглядає творчий потенціал як здатність генерувати ідеї, які є важливими як для індивіда, так і для суспільства, а також уміння втілювати ці ідеї в реальні дії (Amabile, 1996). Р. Стернберг визначає творчий потенціал як поєднання здібностей, знань і контекстуальних чинників, що дають змогу особистості генерувати інноваційні ідеї та розв'язувати складні завдання (Sternberg, Lyubart, 1999). Своєю чергою Г. Гарднер творчий потенціал розглядає як складову загальної концепції інтелекту, визначаючи його як здатність до створення нових ідей і розв'язання проблем у різних сферах (Gardner, 1993).

Водночас, український дослідник В. Моляко творчий потенціал розглядає як потенційну здатність особистості до творчості (Моляко, 2007, с.7).

За О. Гопкою, творчий потенціал особистості, з одного боку, є ключовою передумовою творчого процесу, а з іншого – його підсумком, тобто результатом. Чим більше людина розкриває свої внутрішні ресурси у житті, тим багатшим стає її творчий потенціал, формуючи унікальний стиль життя, заснований на життєтворчості (Гопка, 2016).

Л. Вовк переконана, що творчий розвиток майбутніх фахівців професійного навчання здійснюється в межах міжособистісної взаємодії в освітньому процесі, що є основою формування життєдіяльності здобувача вищої освіти в період його професійного самовизначення (Вовк, 2023).

На основі аналізу великого масиву наукових досліджень нам вдалося узагальнити тлумачення поняття «творчий потенціал особистості». Це комплекс інтелектуальних, психологічних і когнітивних характеристик, що охоплює здібності, знання та внутрішні ресурси, які сприяють розвитку творчої уяви, аналітичного мислення, нестандартного підходу до вирішення завдань і здатності до інноваційної діяльності. Творчий потенціал особистості визначає її здатність знаходити оригінальні рішення в різних сферах, генерувати нові ідеї, адаптуватися до змінних умов і досягати високих результатів у професійній діяльності. Важливою складовою цього потенціалу є прагнення до самореалізації через творчість, забезпечуючи гармонійний розвиток особистості й професійне зростання.

Розглядаючи творчий потенціал майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації у контексті соціально-педагогічної системи, науковці акцентують увагу на основній меті освітнього процесу – формуванні у здобувачів вищої освіти здатності творчо вирішувати професійні завдання. Вони визначають провідні характеристики такої системи, серед яких доцільність, наявність структурних компонентів, взаємозв'язок із зовнішнім середовищем і цілісність. Головним результатом цього процесу є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей.

Важливо зазначити, що здобувачі вищої освіти часто не до кінця усвідомлюють масштаби власного творчого потенціалу та можливості його реалізації. Це означає, що для повноцінного розвитку творчих здібностей необхідно створити сприятливі умови, які допомагатимуть їхньому виявленню та вдосконаленню. Зокрема, мова йде про підтримку з боку освітнього середовища, стимулювання творчої активності, надання доступу до ресурсів для самовираження, а також формування мотивації до інноваційної діяльності. Лише за таких умов майбутні бакалаври образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації зможуть розкрити свої здібності, удосконалити навички креативного мислення та досягти високого рівня творчої самореалізації.

Розуміючи важливість досліджуваного феномену для формування професійної майстерності майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації, вважаємо, що необхідні умови для його розвитку мають бути закладені в процесі професійного навчання.

Сучасний світ динамічно змінюється, вимагаючи від суспільства не лише технологічних інновацій, але й збереження культурної спадщини, розвитку естетичних цінностей та творчого самовираження. У цьому контексті особливу роль відіграють творчі бакалаври образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації в сьогоденному світі, оскільки їхня

діяльність спрямована як на створення нових художніх форм, так і на збереження культурної спадщини. Вони не тільки створюють нові художні форми, а й зберігають та інтерпретують минуле, допомагаючи суспільству формувати естетичні цінності та підтримувати культурну ідентичність. Їхня діяльність є невід'ємною частиною розвитку мистецтва, дизайну та культури в глобальному контексті, сприяючи гармонізації між традиціями і сучасними тенденціями.

Професійна підготовка бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації має відповідати вимогам їхньої майбутньої професійної діяльності та сприяти розвитку творчого потенціалу. Вона передбачає не лише опанування загальних основ образотворчого мистецтва, а й глибоке розуміння матеріалів, технологій художньої обробки та їхніх структурних особливостей. Важливим аспектом навчання є розвиток індивідуального художнього мислення, креативного підходу до вирішення творчих завдань, експериментування з формою, кольором і фактурою, що сприяє самореалізації митця та його професійному зростанню.

Українська дослідниця О. Акімова наголошує на тому, що продуктивна навчальна діяльність і активна участь у ній здобувача вищої освіти є ключовими умовами розвитку творчості. При цьому «продуктивна діяльність можлива лише при включенні репродуктивних елементів у творчий процес суб'єкта» (Акімова, 2010, с.15-16). Таким чином, для успішного розвитку творчого потенціалу майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації в закладі вищої освіти необхідно застосовувати такі методи навчання, які забезпечували б оптимальний баланс репродуктивного і продуктивного. Також варто відзначити, що у системі професійної освіти, розвитку творчого потенціалу майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації особлива увага приділяється практичній фаховій підготовці, під час якої здобувачі вищої освіти набувають досвіду роботи з конкретними матеріалами відповідно до обраної спеціалізації. Залежно від спеціалізації майбутнього художника-виконавця використовуються різні матеріали, зокрема: деревина, метал, камінь, кераміка, скло, текстиль та інші, відповідно до напрямів «художня обробка деревини», «художня обробка металу», «художня обробка каменю», «художня кераміка», «художнє скло», «художній текстиль» тощо.

Формування загальних та фахових компетентностей є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації, які сприяють розвитку творчого потенціалу. Зокрема, в Рівненському державному гуманітарному університеті навчання майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації спрямоване на розвиток таких компетентностей, як: спроможність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; уміння застосовувати базові знання та навички у практичній діяльності; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; полівалентність до пошуку, оброблення, аналізу та синтезу

інформації з різних джерел; здатність генерувати нові ідеї (креативність); навички міжособистісної взаємодії. Здатність до адаптації та творчої діяльності в нових ситуативних умовах, уміння працювати в команді та автономно; здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва; здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі; здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. Формування загальних та фахових компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації відбувається під час освітньої діяльності, зокрема під час навчальних дисциплін «Робота в матеріалі (кераміка/текстиль/дерево)», «Проектування (кераміка/текстиль/дерево)», «Пластика (кераміка/текстиль/дерево)», «Основи екодизайну», «Художньо-комп'ютерна графіка», «Художньо-проектна графіка» тощо. (Освітньо-професійна програма «Образотворче та декоративне мистецтво», 2024).

У межах цих навчальних дисциплін здобувачі вищої освіти мають змогу оволодівати різними техніками і технологіями художньої обробки певного, визначеного спеціалізацією, матеріалу в процесі роботи над практичними завданнями з виконання невеликого художнього твору чи виробу, що сприяє розвитку ініціативності та навичок самостійного прийняття рішень; розвитку творчої активності; формування художнього смаку; розвитку фантазії та уяви, тобто розвиток творчого потенціалу.

Свою чергою, О. Чирва переконана, що в процесі актуалізації та розкриття творчого потенціалу особистості майбутнього художника важливу роль відіграє впровадження технологій використання візуальних засобів, зокрема нетрадиційних методик, як-от: методики, які послаблюють контроль з боку самосвідомості і активізують роботу підсвідомості особистості на різних етапах творчого процесу; методики, що поліпшують візуальне сприйняття та активізують творчі процеси особистості; методики активізації творчого потенціалу людини за рахунок переживання незвичайних станів свідомості; невербальні методики моделювання системи уявлень особистості; технології активізації творчого стану, а саме: емоційна гімнастика та методика «проникнення» тощо (Чирва, 2005).

Використання технологій та нетрадиційних методик може відігравати важливу роль у формуванні ефективної педагогічної взаємодії, сприяючи встановленню атмосфери співтворчості між викладачем і здобувачами вищої освіти. Вони здатні не лише полегшувати процес навчання, а й стимулювати розвиток креативного мислення, ініціативності та самовираження. Крім того, такі технології можуть використовуватися для моделювання творчого середовища, що надихає на пошук нестандартних рішень та активізує внутрішні ресурси особистості. Вони також сприяють формуванню творчого стану індивіда, підсилюючи його здатність до емоційного занурення в процес та продуктивної роботи над власними ідеями та сприятимуть розвитку творчого потенціалу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, творчий потенціал майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного

мистецтва, реставрації – багатогранне поєднання інтелектуальних здібностей, психологічних якостей та когнітивних ресурсів. Цей потенціал охоплює систему професійних знань, індивідуальних умінь і внутрішньої мотивації, що формують здатність до глибокого осмислення мистецьких процесів, розвитку креативної уяви, критичного та аналітичного мислення. Творчий потенціал дозволяє майбутнім фахівцям генерувати оригінальні мистецькі концепції, знаходити нестандартні шляхи вирішення професійних завдань, швидко адаптуватися до динамічних умов сучасного культурного середовища, а також досягати високих результатів у своїй професійній діяльності через постійне вдосконалення та самореалізацію.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в аналізі нетрадиційних методик у розвитку творчого потенціалу майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Samaniego, M., Usca, N., Salguer, J., Quevedo, W. (2024). Creative Thinking in Art and Design Education: A Systematic Review. *Education Sciences*. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7102/14/2/192> (дата звернення 22 квітня 2025)

Полтанець, Н. (2019). Сучасний стан розвиненості творчого потенціалу майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, № 2(16). С. 107–116.

Грабовська, І. (2018). Роль творчого підходу у формуванні компетентності майбутніх фахівців. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. Ф. Черкасов [та ін.]*. Кропивницький : ЦДПУ, Вип. 163. С. 89–91.

Руденко, Т., Костроміна, Г., Бабіна, С. (2022). Розвиток творчого потенціалу студентів в умовах реформування сучасної вищої освіти: соціально-філософський аналіз. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. № 39(1-3). С.90–99.

Munteanu, A., Ivanov, V. (2022). The Value of Creative Education in Training the Perspective Specialists in the Field of Creative Arts - Architecture, Interior Design, Fine Arts. *International Journal of Social Science Studies, Red fame publishing*, vol. 10(5), P. 2029–2039. URL: <https://ideas.repec.org/a/rfa/journal/v10y2022i5p2029.html> (дата звернення 22 квітня 2025)

Ковальчук, В. (2004). Розвиток творчих здібностей учнів ПТНЗ художнього профілю, як запорука культури праці. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія*. Вип. 210. С. 74–84.

Amabile, T. (1996). *Creativity In Context: Update To The Social Psychology Of Creativity*. Avalon Publishing, 336 p.

Sternberg, R., Lyubart, T. (1999). The Concept of Creativity: Perspectives and Paradigms. *Handbook of Creativity*. Cambridge. P. 3–15.

Gardner, H. (1993). *Creating Minds: an Anatomy of Creativity Seen through the Lives of Freud, Einstein, Picasso, Stravinsky, Eliot, Grahamand Gandhi*. NewYork. 464 p.

Моляко, В. (2007). Творчий потенціал людини як психологічна проблема. *Психологія і суспільство*. № 4. С. 6–10.

Гопка, О. (2016). Творчий потенціал особистості як наукова категорія. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. Вип. 27. С. 11–14.

Вовк, Л. (2023). Розвиток творчого потенціалу майбутніх педагогів професійного навчання в сучасних умовах ринку праці. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 69, том 1. С. 285–292.

Акімова, О. (2010). *Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти*. Доктор педагогічних наук. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2010. 40 с.

Освітньо-професійна програма «Образотворче та декоративне мистецтво». (2024). Рівне: РДГУ. 21 с.

Чирва, О. (2005). Нетрадиційні прийоми розкриття творчого потенціалу майбутнього художника-педагога. *Educational Dimension : зб. наук. пр. Кривий Ріг*. С. 314–321.

REFERENCES

Samaniego, M., Usca, N., Salguer, J., Quevedo, W. (2024). Creative Thinking in Art and Design Education: A Systematic Review. *Education Sciences*. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7102/14/2/192> (data zvernennia 22 kvitnia 2025)

Poltanets, N. (2019). Suchasnyi stan rozvyvenosti tvorchoho potentsialu maibutnikh khudozhnytkiv dekorativno-prykladnoho mystetstva [The Current State of Development the Creative Potential of Future Artists of Decorative and Applied Arts]. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy*, No. 2(16). S. 107–116. [in Ukrainian].

Hrabovska, I. (2018). Rol tvorchoho pidkhodu u formuvanni kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [The Role of Creative Approach in Shaping the Competence of Future Specialists]. *Naukovizapysky TsDPU. Serii: Pedagogichni Nauky* / red. V. F. Cherkasov [tain.]. Kropyvnytskyi : TsDPU, Vyp. 163. S. 89–91. [in Ukrainian].

Rudenko, T., Kostromina, H., Babina, S. (2022). Rozvytok tvorchoho potentsialu studentiv v umovakh reformuvannia suchasnoi vyshchoi osvity: sotsialno-filosofskyi analiz [Development of Students' Creative Potential in the Context of Reforming Modern Higher Education: Socio-philosophical Analysis]. *Osvitnii Dyskurs: zbirnyk naukovykh prats*. No. 39(1-3). S.90–99. [in Ukrainian].

Munteanu, A., Ivanov, V. (2022). The Value of Creative Education in Training the Future Specialists in the Field of Creative Arts – Architecture, Interior Design, Fine Arts. *International. Journal of Social Science Studies, Redfame publishing*, vol. 10(5). P. 2029–2039. URL: <https://ideas.repec.org/a/rfa/journal/v10y2022i5p2029.html> (data zvernennia 22 kvynia 2025)

Kovalchuk, V. (2004). Rozvytok tvorchykh zdibnostei uchniv PTNZ khudozhnogo profilu, yak zaporuka kultury pratsi [Development of Creative Abilities of Students of Vocational Schools of Artistic Profile as a Guarantee of

Labor Culture]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Pedahohika ta psykholohiia*. Vyp. 210. S. 74–84. [in Ukrainian].

Amabile, T. (1996). *Creativity In Context: Update To The Social Psychology Of Creativity*. Avalon Publishing, 336 p.

Sternberg, R., Lyubart, T. (1999). The concept of creativity: perspectives and paradigms. *Handbook of Creativity*. Cambridge. P. 3–15.

Gardner, H. (1993). *Creating minds: an anatomy of creativity seen through the lives of Freud, Einstein, Picasso, Stravinsky, Eliot, Grahamand Gandhi*. NewYork. 464 p.

Moliako, V. (2007). Tvorchyi potentsial liudyny yak psykholohichna problema [Human Creative Potential as a Psychological Problem]. *Psykholohiia I Suspilstvo*. No. 4. S. 6–10. [in Ukrainian].

Hopka, O. (2016). Tvorchyi potentsial osobystosti yak naukova katehoriia [Creative Potential of the Individual as a Scientific Category]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 16 : Tvorchia osobystist uchytelia: problemyteorii i praktyky*. Vyp. 27. S. 11–14. [in Ukrainian].

Vovk, L. (2023). Rozvytok tvorchoho potentsialu maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia v suchasnykh umovakh rynku pratsi [Development of the Creative Potential of Perspective Vocational Education Teachers in Modern Labor Market Conditions]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 69, tom 1. S. 285–292. [in Ukrainian].

Akimova, O. (2010). *Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity* [Theoretical and Methodological Principles of Shaping Creative Thinking of a Future Teacher in the Conditions of University Education]. Doctor pedahohichnykh nauk. TNPU im. V. Hnatiuka. Ternopil, 2010. 40 s. [in Ukrainian].

Osvitno-profesiina prohrama «Obrazotvorche ta dekoratyvne mystetstvo» [Educational and Professional Program «Fine and Decorative Arts»]. (2024). Rivne: RDHU. 21 s. [in Ukrainian].

Chyrva, O. (2005). Netradytsiini priiomy rozkryttia tvorchoho potentsialu maibutnoho khudozhnyka-pedahoha [Non-traditional Methods of Revealing the Creative Potential of a Perspective Artist-teacher.]. *Educational Dimension : zb. nauk. pr. KryvyiRih*. S. 314–321. [in Ukrainian].

**THE ROLE OF CREATIVE POTENTIAL IN THE TRAINING OF
PERSPECTIVE BACHELORS OF FINE ARTS, DECORATIVE AND
APPLIED ARTS, RESTORATION**

Dmytro KAPRALTSEV

PhD Candidate

in Specialty 011 Educational, Pedagogical Sciences

Rivne State University for the Humanities,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0009-0006-2505-1172

e-mail: kapraltsev.dmytro24@rshu.edu.ua

Abstract. It has been proven that creative potential plays a decisive role in the training of bachelors of fine arts, decorative and applied arts and restoration, and therefore should be a priority area in the process of shaping their professional competencies.

It is noted that the problem of creative potential remains relevant throughout historical development and attracts the attention of philosophers, psychologists and educators.

Creativity is considered by scientists as a leading factor in personal development, as its results are distinguished by originality and individuality, which is especially important for perspective bachelors of fine arts, decorative and applied arts, and restoration.

The essence of the concept of “creative potential of a person” has been clarified, which is interpreted as a complex of intellectual, psychological and cognitive characteristics, encompassing abilities, knowledge and internal resources that contribute to the development of creative imagination, analytical thinking, a non-standard approach to solving problems and the ability to innovate.

It has been found that creative potential is particularly important for the formation of professional skills of perspective bachelors of fine arts, decorative and applied arts, and restoration. Therefore, the necessary conditions for its development must be provided in the process of professional training.

Attention was focused on the fact that the professional training of perspective specialists in the art industry should meet the requirements of their future professional activities and contribute to the development of creative potential, which involves not only mastering the general foundations of fine arts, but also a deep understanding of materials, artistic processing technologies and their structural features, which will contribute to the formation of general and professional competencies.

Keywords: creativity, creative potential, perspective bachelors of fine arts, decorative and applied arts and restoration, training of perspective bachelors.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2025 р.

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 21

Упорядники:
проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С.,
доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Підписано до друку 29.05.2025 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 14,54. Замовлення №426/2. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні:** зб. наук. пр. Вип. 21. / М-во освіти
і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.:
О. Б. Петренко, К. М. Павелків, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2024. 218 с.

УДК 37: 005.591.6

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№183 від 25.01.2024 року
Ідентифікатор медіа: R30-02515

Суб'єкти у сфері друкованих медіа:
Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33014, Україна;
тел.: (0362) 62-03-56
email: rectorat@rshu.edu.ua

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ВРМ-ПОЛІГРАФ
вул. Фабрична, 8 (р-н Льонокомбінату), м. Рівне, 33017, Україна;
тел.: 0800 - 33 - 51 - 57
email: 642134@ukr.net